

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέοι Πολίτες και Σύνταγμα – Παρατηρητήριο συνταγματικών εξελίξεων Syntagma Watch

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- EU Enforcement Atlas

Εκδηλώσεις

- «Τα όρια του δικαστικού ελέγχου και η δημοσιονομική πολιτική»

«Νέοι Πολίτες και Σύνταγμα»: Η πολιτειακή εκπαίδευση των νέων σε προτεραιότητα

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου υλοποιεί το καινοτόμο πρόγραμμα πολιτειακής εκπαίδευσης νέων πολιτών (22-30 ετών) με τίτλο «Νέοι Πολίτες και Σύνταγμα» που συγχρηματοδοτείται με δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ).

Στο πλαίσιο του προγράμματος τέθηκε σε λειτουργία η διαδραστική πλατφόρμα www.syntagmawatch.gr, η οποία δημιουργήθηκε με την υποστήριξη του ΙΣΝ και στην οποία αναλύεται η θεσμική επικαιρότητα και φιλοξενείται επιμορφωτικό-ενημερωτικό περιεχόμενο, επικεντρωμένο σε κείρια συνταγματικά ζητήματα και κρίσιμα θέματα λειτουργίας της Δημοκρατίας.

Το πρόγραμμα στοχεύει να προσφέρει επικαιροποιημένη γνώση πάνω στους θεσμούς και να καλλιεργήσει την εμπιστοσύνη στο δημοκρατικό κράτος δικαίου. Πρόκειται για ένα έργο που φιλοδοξεί να συμβάλλει, μαζί με άλλους φορείς, στη διαμόρφωση του σύγχρονου δημοκρατικού πολίτη μέσα από τη δημιουργική αξιοποίηση μοντέρνων μαθησιακών εργαλείων καθώς και των νέων τεχνολογιών.

Μείνετε συντονισμένοι ...

[Εγγραφείτε στο newsletter](#)

[Κάντε μας like στο Facebook](#)

[Ακολουθήστε μας στο Twitter](#)

[Εγγραφείτε στο κανάλι μας στο You Tube](#)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέοι Πολίτες και Σύνταγμα – Παρατηρητήριο συνταγματικών εξελίξεων Syntagma Watch

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Στις εκπαιδευτικές δράσεις του προγράμματος περιλαμβάνονται:

- Παρατηρητήριο Συνταγματικών Εξελίξεων
- Θεματικοί Δημόσιοι Διάλογοι
- Σεμινάρια
- Προσομοίωση Κοινοβουλίου
- Εργαστήριο: γράφουμε το δικό μας Σύνταγμα

Δωρητής

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS FOUNDATION

Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, Πρόεδρος του Ιδρύματος Τσάτσου

Είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα η επιλογή της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων από μία απερχόμενη κυβέρνηση; Για να απαντηθεί το ερώτημα αυτό είναι κρίσιμο κατ' αρχάς να επισημανθεί ότι δεν πρόκειται για απόφαση με επείγοντα χαρακτήρα. Αντιθέτως, η παρούσα κυβέρνηση καθυστέρησε πέρσι την επιλογή Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας μέχρι τον Οκτώβριο, παρότι ο προηγούμενος Πρόεδρος είχε παραιτηθεί από τον Μάιο και αναπληρώθηκε από τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο. Είναι προφανές λοιπόν ότι η βιασύνη αυτής της επιλογής σήμερα κρύβει μία πολιτική ιδιοτέλεια από την πλευρά της κυβέρνησης, η οποία δεν είναι κατά το Σύνταγμα ανεκτή.

Η διαδικασία επιλογής για τις θέσεις των Προέδρων και Αντιπροέδρων των τριών ανωτάτων δικαστηρίων και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου διαφέρει από τη διαδικασία προαγωγής των άλλων δικαστικών λειτουργιών. Στις θέσεις αυτές οι προαγωγές ενεργούνται κατά το άρθρο 90 παρ.5 του Συντάγματος με προεδρικό διάταγμα ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου. Ο σκοπός της συνταγματικής ρύθμισης είναι να μην αποκόπτεται πλήρως η δικαιοσύνη από τα όργανα του κράτους που εκλέγονται άμεσα ή έμμεσα από τον λαό και λογοδοτούν σε αυτόν. Όμως, η σημερινή κυβέρνηση δεν διαθέτει πλέον αυτή την πολιτική νομιμοποίηση.

Η καταστρατήγηση του Συντάγματος από την ενδεχόμενη επιλογή της ηγεσίας των δικαστηρίων από την παρούσα κυβέρνηση θεμελιώνεται κατ' αρχάς στο γεγονός ότι ήδη η χώρα τελεί σε μια οιονεί προεκλογική περίοδο, αφού ο πρωθυπουργός έχει αναγγείλει την προκήρυξη πρόωρων εκλογών και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος έχει προσδιορίσει τον χρόνο διεξαγωγής στις 7 Ιουλίου.

Σημειωτέον ότι η επίκληση εθνικού θέματος εξαιρετικής σημασίας για τη διάλυση της Βουλής θα είναι εντελώς προσχηματική, αφού η απόφαση του πρωθυπουργού υπήρξε αποτέλεσμα της εκλογικής του ήττας την περασμένη Κυριακή. Αυτό σημαίνει ότι η ορθή οδός θα ήταν η παραίτηση της κυβέρνησης και η διεξαγωγή των εκλογών από υπηρεσιακή κυβέρνηση, η οποία προφανώς δεν θα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

είχε την αρμοδιότητα να ορίσει την ηγεσία των ανωτάτων δικαστηρίων.

Υπό αυτό το πρίσμα, η επίσπευση της επιλογής της δικαστικής ηγεσίας είναι προφανές ότι υποκρύπτει την πρόθεση της κυβέρνησης να διορίσει πρόσωπα που της είναι αρεστά, πλήττοντας την ανεξαρτησία και το κύρος της δικαιοσύνης. Στο μυαλό όλων θα έρθει η σκέψη ότι τα πρόσωπα αυτά, ακόμη και αν αποδειχθεί ότι είναι τα αξιότερα, επελέγησαν από μία απερχόμενη και ηττημένη κυβέρνηση, που στερείται πλέον πολιτικής νομιμοποίησης, κυριολεκτικά στο παρά πέντε της διαφαινόμενης εκλογικής της ήττας. Αυτό θα αποτελούσε μία πράξη κατά της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, αλλά και υπονομευτική για τη νομιμοποίηση της ηγεσίας της. Ας ελπίσουμε ότι η τελευταία πράξη της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ δεν θα αποτελέσει άλλο ένα πλήγμα κατά του κράτους δικαίου.

Πηγή: «Τα Νέα», 31/5/2019

Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος

Σπύρος Βλαχόπουλος, Καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ

Το Σύνταγμα δεν είναι ένα συνηθισμένο νομοθέτημα. Εμφανίζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και λειτουργίες: αποτελεί τον ανώτατο καταστατικό χάρτη της Πολιτείας, είναι λιτό στη διατύπωσή του και «ζει» μέσα από την πολιτική πραγματικότητα. Οι ιδιαιτερότητες αυτές αντανακλώνονται και στο επίπεδο της συνταγματικής θεωρίας και πράξης. Ετσι, στο συνταγματικό δίκαιο υπάρχει η κατηγορία των «συνθηκών του πολιτεύματος». Πρόκειται για τις πολιτικές εκείνες πρακτικές που συνδέονται με τη λειτουργία του πολιτεύματος και, παρότι δεν ελέγχονται δικαστικά, θεωρούνται δεσμευτικές από όλους τους θεσμικούς παράγοντες της πολιτικής και πολιτειακής ζωής. Συνθήκες του πολιτεύματος αποτελούν λ.χ. η διοργάνωση συγκέντρωσης από το εκάστοτε κυβερνών κόμμα κατά την τελευταία ημέρα της προεκλογικής περιόδου ή ο διορισμός «υπηρεσιακού» υπουργού Εσωτερικών κατά την προεκλογική περίοδο, ο οποίος θεωρείται αυτονόητος αν και δεν προβλέπεται από καμία συνταγματική διάταξη.

Όσον αφορά την κατά χρόνον αρμοδιότητα του υπουργικού συμβουλίου για την επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης, το Σύνταγμα δεν θέτει κάποιο ρητό περιορισμό. Από την άλλη, όμως, αποτελεί συνθήκη του πολιτεύματος μια κυβέρνηση να μη λαμβάνει σημαντικές αποφάσεις όταν επίκεινται εκλογές και να περιορίζεται στη διαχείριση των τρεχουσών και επειγουσών υποθέσεων.

Αυτό πρέπει να συμβαίνει και σε συγκυρίες όπως η προκειμένη, όπου βρισκόμαστε κατ' ουσίαν σε προεκλογική περίοδο και είναι δεδομένη η προκήρυξη των εκλογών σε λίγες ημέρες. Υπάρχει βέβαια το επιχείρημα από τον νόμο 3641/2010 που προβλέπει ότι η γνώμη της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής μπορεί να παραλειφθεί, αν δεν είναι δυνατή η σύγκληση της Βουλής λόγω διάλυσής της. Δεν θεωρώ, όμως, ότι σκοπός του νομοθέτη ήταν να ανατρέψει την προαναφερθείσα συνθήκη του πολιτεύματος και,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

επομένως, θα πρέπει να προκριθεί μια ερμηνεία που να συνάδει με αυτήν. Η ρύθμιση του νόμου περί παράλειψης της γνώμης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής θα μπορούσε λ.χ. να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει Βουλή και μετά τη λήξη της θητείας της ηγεσίας της Δικαιοσύνης, και η νέα κυβέρνηση που προκύπτει μετά τις εκλογές κρίνει αναγκαία την ταχεία λήξη της εκκρεμότητας.

Ποιος, όμως, θα αποφασίσει για το εάν μια κυβέρνηση μπορεί σε κατ' ουσίαν προεκλογική περίοδο να επιλέγει την ηγεσία της Δικαιοσύνης; Η αρμοδιότητα αυτή δεν μπορεί παρά να ανήκει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Πολύ εύκολα ξεχνάμε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο ρυθμιστής του πολιτεύματος (άρθρο 30 Σ.) και όχι απλός τυπικός διεκπεραιωτής πολιτειακών διαδικασιών. Στις ρυθμιστικές του δε αρμοδιότητες ανήκει η επίλυση των διαφωνιών μεταξύ των πολιτικών και πολιτειακών παραγόντων με στάθμιση όλων των κρίσιμων συνταγματικών παραμέτρων. Προ ολίγων εβδομάδων είχαμε τη χαρά, με τον καλό συνάδελφο Γιάννη Τασόπουλο, να αρθρογραφήσουμε από τις ίδιες φιλόξενες στήλες, σε ένα γενικότερο επίπεδο, υπέρ της ενίσχυσης και πραγματικής άσκησης των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η χώρα χρειάζεται «θεσμικά αντίβαρα» και το καταλληλότερο πρόσωπο, στα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του πολιτεύματος, δεν είναι άλλο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Μακάρι το ζήτημα που ανέκυψε να αποτελέσει την αφορμή για να αλλάξει ο τρόπος επιλογής της ηγεσίας της Δικαιοσύνης. Τα προβλήματα ξεκινούν από το ότι η αρμοδιότητα επιλογής ανήκει στην εκάστοτε κυβέρνηση. Δεν θα ήταν προτιμότερο η επιλογή αυτή να ανήκει στους φυσικούς της φορείς, δηλαδή στους ίδιους τους δικαστές; Γι' αυτό, όμως, θα πρέπει να περιμένουμε την επόμενη συνταγματική αναθεώρηση, γιατί η παρούσα Βουλή δεν συμπεριέλαβε, παρά τις αντίθετες προτάσεις, το σχετικό άρθρο 90 του Συντάγματος στις αναθεωρητέες διατάξεις.

Πηγή: «Η Καθημερινή», 4/6/2019

Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»

Ακρίτας Καϊδατζής, Επίκουρος Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου ΑΠΘ, Γενικός Γραμματέας της κυβέρνησης

Το άρθρο 90 παρ. 5 του Συντάγματος προβλέπει ότι η επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης γίνεται από το υπουργικό συμβούλιο και οι επιλεγέντες διορίζονται με προεδρικό διάταγμα, «όπως νόμος ορίζει». Ο νόμος Καστανίδη (ν. 3841/2010) ορίζει τη διαδικασία, που περιλαμβάνει προεπιλογή ορισμένου αριθμού υποψηφίων για κάθε θέση, γνώμη της διάσκεψης των προέδρων της Βουλής και επιλογή από το υπουργικό συμβούλιο. Κατά τον νόμο, ο υπουργός κινεί τις διαδικασίες «το αργότερο έως το τέλος Απριλίου» και η διάσκεψη γνωμοδοτεί «μέσα σε δύο μήνες». Ο νομοθέτης θέλει, επομένως, να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία πριν από τις 30 Ιουνίου.

Ο νόμος λέει επίσης ότι η γνώμη της διάσκεψης μπορεί να παραλειφθεί, «αν δεν είναι δυνατή η σύγκλησή της λόγω

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

διάλυσης της Βουλής». Ο νομοθέτης δεν θέλησε να επηρεάζεται η διαδικασία από τη διάλυση της Βουλής, επομένως ούτε από την απλή προαναγγελία εκλογών, πολλώ δε μάλλον όταν η Βουλή έχει ήδη δώσει τη γνώμη της.

Η διαδικασία κινήθηκε από τον υπουργό Δικαιοσύνης στις 3 Μαΐου 2019, ελάχιστα μετά την προθεσμία που τάσσει ο νόμος. Στα δέκα χρόνια που εφαρμόζεται ο νόμος Καστανίδη, αυτή ήταν η πρώτη φορά που η διαδικασία κινήθηκε (σχεδόν) εμπροθέσμως. Η διάσκεψη των προέδρων της Βουλής γνωμοδότησε επίσης εμπροθέσμως, μεταξύ 15 και 20 Μαΐου.

Η διαδικασία επιλογής ολοκληρώθηκε με την απόφαση του υπουργικού συμβουλίου στις 31 Μαΐου. Το ότι μεταξύ της γνώμης της Βουλής και της απόφασης αυτής μεσολάβησαν οι ευρωεκλογές και προαναγγέλθηκαν βουλευτικές εκλογές (χωρίς ακόμη να διαλυθεί η Βουλή) δεν επηρεάζει τη διαδικασία ούτε κατά το Σύνταγμα, που δεν λέει τίποτε σχετικά, ούτε κατά τον νόμο, που λέει ότι η διαδικασία επιλογής πρέπει να ολοκληρώνεται πριν από τις 30 Ιουνίου και δεν διακόπτεται ούτε με τη διάλυση της Βουλής.

Μετά την ολοκλήρωση της επιλογής μένει να διοριστούν οι επιλεγέντες. Η κυβέρνηση στέλνει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την απόφαση επιλογής και αυτός εκδίδει το διάταγμα διορισμού. Εννοείται ότι, καθώς οι προς πλήρωση θέσεις κενώνονται στις 30 Ιουνίου, οι επιλεγέντες θα διοριστούν από 1ης Ιουλίου. Και μόνον τότε θα καταλάβουν τις θέσεις, αφότου θα έχουν αποχωρήσει όσοι τις κατέχουν σήμερα.

Χρειάζεται να προηγηθεί η κένωση των θέσεων πριν εκδοθεί το διάταγμα; Όχι, από πουθενά δεν προκύπτει τέτοια υποχρέωση. Ούτε από τον νόμο ούτε από το Σύνταγμα ούτε από κάποια γενική αρχή του δικαίου. Η προφανής υποχρέωση είναι οι επιλεγέντες να μην αναλάβουν καθήκοντα πριν από την αποχώρηση όσων σήμερα κατέχουν τις θέσεις. Εφόσον αυτό τηρείται, τίποτε δεν εμποδίζει την έκδοση του διατάγματος διορισμού τους σε προγενέστερο χρόνο, εφόσον σε αυτό γίνεται σαφές ότι διορίζονται «από 1ης Ιουλίου 2019».

Προβάλλεται η αντίρρηση ότι ποτέ στο παρελθόν δεν εκδόθηκε τέτοιο διάταγμα πριν την 1η Ιουλίου και την κένωση των θέσεων. Αυτό όμως συνέβη διότι στο παρελθόν οι κυβερνήσεις σπανίως τηρούσαν τις προθεσμίες που τάσσει ο νόμος και δεν ολοκλήρωναν την επιλογή πριν από τις 30 Ιουνίου. (Η παρούσα κυβέρνηση βαρύνεται με πολύμηνες καθυστερήσεις στο πεδίο αυτό.) Θα ήταν παράλογο να καταλογίζουμε στην κυβέρνηση ότι για πρώτη φορά τήρησε τις προθεσμίες που τάσσει ο νόμος!

Επομένως, είναι αμφίβολο αν έχει καν διαμορφωθεί σχετική πρακτική. Αλλά ακόμα κι αν υποθέσουμε ότι υπάρχει πρακτική, αυτή δεν παράγει άκαμπτο κανόνα. Αν συντρέχει λόγος, η πρακτική μπορεί να αλλάξει. Και εν προκειμένω συντρέχουν δύο τουλάχιστον σοβαροί λόγοι.

Ο πρώτος λόγος είναι γενικός: Από το γράμμα και το πνεύμα του νόμου (ενόψει των προθεσμιών που θέτει) απορρέει η υποχρέωση διορισμού της ηγεσίας της Δικαιοσύνης το συντομότερο δυνατό,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια της λειτουργίας τόσο σημαντικών κρατικών οργάνων. Δεδομένου ότι η ομαλή λειτουργία των ανώτατων δικαστηρίων επιβάλλει την πλήρωση των θέσεων, η διοίκηση έχει υποχρέωση να κινεί τη διαδικασία «αμελλητί» (έτσι η απόφαση 1991/1990 ολομέλειας Συμβουλίου της Επικρατείας). Αμελλητί σημαίνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Εφόσον, επομένως, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επιλογής, ο διορισμός δεν μπορεί να καθυστερεί περισσότερο από τον χρόνο που απαιτείται για την έκδοση του διατάγματος.

Ο δεύτερος λόγος είναι ειδικός και έχει να κάνει με τη συγκυρία: Μία μόλις εβδομάδα μετά την αποχώρηση προέδρου και εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, διενεργούνται βουλευτικές εκλογές. Ο ρόλος του Αρείου Πάγου είναι κεντρικός τόσο για την προετοιμασία και τη διενέργεια της εκλογικής διαδικασίας όσο και για την έκδοση των αποτελεσμάτων και την ανακήρυξη των βουλευτών. Είναι σημαντικό η νέα ηγεσία του δικαστηρίου να έχει εγκαίρως διοριστεί, ώστε να αναλάβει καθήκοντα αμέσως μόλις αποχωρήσει η παρούσα ηγεσία.

Προβάλλεται επίσης η αντίρρηση ότι με τον τρόπο αυτό θα έχουμε για λίγες εβδομάδες μέχρι το τέλος του μήνα δύο προέδρους ή εισαγγελείς του Αρείου Πάγου. Ο ισχυρισμός είναι απολύτως αβάσιμος. Εφόσον το διάταγμα ρητά θα ορίζει ότι οι διορισθέντες αναλαμβάνουν «από 1ης Ιουλίου 2019», δεν τίθεται ζήτημα διαρχίας. Η μεταβατική αυτή περίοδος δεν είναι κάτι ασύνηθες. Οσοι εκλέχθηκαν στις αυτοδιοικητικές εκλογές θα αναλάβουν την 1η Σεπτεμβρίου, χωρίς φυσικά να υπάρχει διαρχία. Ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέχθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 2015, αλλά ορκίστηκε και ανέλαβε στις 13 Μαρτίου, μόλις έληξε η θητεία του προκατόχου του.

Μπορεί ο Πρόεδρος να ελέγξει το διάταγμα; Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει δέσμια αρμοδιότητα –και όχι διακριτική ευχέρεια– να εκδώσει ατομικό διάταγμα που νομίμως προτείνουν οι αρμόδιοι υπουργοί, εν προκειμένω το υπουργικό συμβούλιο. Το μόνο ερώτημα που τίθεται είναι αν το προτεινόμενο διάταγμα είναι νόμιμο ή όχι.

Επομένως, βεβαίως και ελέγχει το διάταγμα ο Πρόεδρος πριν το εκδώσει. Όμως, αυτό που ελέγχει είναι αυστηρώς και μόνον η νομιμότητα: Τηρήθηκε το Σύνταγμα και ο νόμος κατά τη διαδικασία επιλογής; Έχουν οι επιλεγέντες τα νόμιμα προσόντα; Τηρήθηκε ο τύπος της προεπιλογής και της γνώμης της Βουλής; Αυτό που δεν ελέγχει είναι η (πολιτική) σκοπιμότητα των επιλογών ή η (πολιτική) νομιμοποίηση της κυβέρνησης που τις διενέργησε.

Και τούτο διότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 του Συντάγματος, κάθε πράξη του Προέδρου της Δημοκρατίας προσυπογράφεται από τον αρμόδιο υπουργό, «ο οποίος με μόνη την υπογραφή του γίνεται υπεύθυνος». Την πολιτική ευθύνη για κάθε διάταγμα του Προέδρου την αναλαμβάνει η κυβέρνηση που το προτείνει. Ο Πρόεδρος απαλλάσσεται από οποιαδήποτε πολιτική ευθύνη, είναι αυτό που λέμε «πολιτικά ανεύθυνος», γι' αυτό και δεν ασκεί πολιτικές αρμοδιότητες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου

Νίκος Αλιβιζάτος, Ομότιμος καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Δεσμεύει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας η επιλογή από το Υπουργικό Συμβούλιο των κ. Καλού και Κοκοτίνη για τις θέσεις του προέδρου και του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου αντίστοιχα; Η απάντηση είναι κατά τη γνώμη μου όχι, για τους ακόλουθους λόγους:

Μέχρι τη λήξη της θητείας του σημερινού προέδρου και της σημερινής εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, στις 30 Ιουνίου τ.έ., η απάντηση είναι ξεκάθαρη: ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν μπορεί να εκδώσει το σχετικό διάταγμα, γιατί δεν έχει την απαιτούμενη κατά χρόνον αρμοδιότητα. Όπως ορθά έπραξε και το 2016, όταν η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επέλεξε την κ. Ξένη Δημητρίου, θα πρέπει να περιμένει τουλάχιστον έως την 1η Ιουλίου. Το ίδιο πιστεύω ότι οφείλει να πράξει ακόμη και αν οι κ. Πέππας και Δημητρίου υποβάλουν έως τότε την παραίτησή τους. Διότι θα πρόκειται για μεθοδευμένη παραίτηση, με προφανή στόχο την καταστρατήγηση του Συντάγματος, που ο αρχηγός του κράτους οφείλει να αγνοήσει.

Να σημαίνει άραγε αυτό ότι μετά την 1η Ιουλίου ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να εκδώσει τα επίμαχα διατάγματα, όπως φαίνεται να υποστηρίζει η σημερινή κυβέρνηση; Η απάντηση και σε αυτό το ερώτημα είναι όχι, για δύο κυρίως λόγους:

Πρώτον, διότι η επιλογή της ηγεσίας ενός ανώτατου δικαστηρίου δεν περιλαμβάνεται στη «διαχείριση των τρεχουσών υποθέσεων», δηλαδή στις απολύτως αναγκαίες εκείνες ενέργειες στις οποίες, κατά δεσμευτικό συνταγματικό έθιμο, περιορίζονται οι αρμοδιότητες μιας υπηρεσιακής κατ' ουσίαν κυβέρνησης. Πολύ περισσότερο που, όπως έχει κατά κόρον λεχθεί τις τελευταίες ημέρες, η πλήρωση των ανωτέρω θέσεων δεν μπορεί καν να χαρακτηριστεί ως «επείγουσα» υπόθεση, για την οποία θα χωρούσε τάχα εξαίρεση από τον κανόνα. Αρκεί μόνο να θυμηθεί κανείς πόσους μήνες περίμενε πέρυσι η σημερινή κυβέρνηση για να επιλέξει την κ. Σακελλαροπούλου ως πρόεδρο του ΣτΕ, μετά την παραίτηση του κ. Σακελλαρίου, τον Μάιο του 2018.

Όσο για το επιχείρημα ότι η σημερινή κυβέρνηση, προβαίνοντας προχθές –δηλαδή στις 31 Μαΐου– στην επίμαχη επιλογή, δεν ήταν «υπηρεσιακή», αφού οι εκλογές της 7ης Ιουλίου δεν έχουν ούτε καν ακόμη προκηρυχθεί, προσιδιάζει στην ερμηνεία του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και όχι του Συντάγματος. Για το τελευταίο, όπως και ο τελευταίος πρωτοετής της Νομικής θα μπορούσε να υπενθυμίσει στους καλόπιστους δύσπιστους, ο ερμηνευτής δεν έχει απλώς την ευχέρεια, αλλά οφείλει να λαμβάνει υπόψιν τις θεμελιώδεις αρχές που βρίσκονται «πίσω» από τις επιμέρους ρυθμίσεις. Και τέτοια είναι η διασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής αμεροληψίας της κυβέρνησης, της κάθε κυβέρνησης, όσο πλησιάζουν οι εκλογές (άρθρο 52 Σ.).

Εν προκειμένω, ωστόσο, υπάρχει ένα επιπλέον επιχείρημα, που δεν αφήνει κανένα περιθώριο να υποστηριχθεί η αντίθετη άποψη:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Για ποιους λόγους το Σύνταγμα ορίζει ότι η κυβέρνηση (και όχι κάποιο άλλο όργανο του κράτους) επιλέγει την ηγεσία της Δικαιοσύνης; Όπως όλοι δέχονται, η ρύθμιση αυτή, που έρχεται προφανώς σε αντίθεση προς την αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας, αποβλέπει στο να αποτρέψει ένα άλλο κακό: την πλήρη αποκοπή των δικαστών από την κοινωνία. Δεν είναι της στιγμής να σχολιάσουμε αν ο σκοπός αυτός είναι δικαιολογημένος, ούτε αν η λύση που ο συντακτικός νομοθέτης επέλεξε –διαχρονικά, σημειωτέον, και από πολύ παλιά– είναι η πιο ενδεδειγμένη. Το βέβαιο είναι ότι η σχετική διάταξη –δηλαδή το άρθρο 90 παρ. 5 του Συντάγματος– θα πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ώστε οι διενεργούμενες επιλογές να υπηρετούν τον επιδιωκόμενο σκοπό. Ποιος είναι αυτός; Το επαναλαμβάνω, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σαφήνεια: οι επικεφαλής της Δικαιοσύνης να είναι μεν δικαστές γενικότερης αποδοχής, οι οποίοι, εντούτοις, να παρακολουθούν τον παλμό της κοινωνίας. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο το Σύνταγμα προέκρινε την ανωτέρω ρύθμιση.

Ποια κυβέρνηση όμως εκφράζει εξ ορισμού τον εν λόγω παλμό; Η απάντηση είναι μονοσήμαντη: η νομιμοποιημένη πολιτικά. Και ποια κυβέρνηση νομιμοποιείται πολιτικά περισσότερο από κάθε άλλη; Αυτή που προέρχεται από τη νωπότερη έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας.

Αν οι ανωτέρω συλλογισμοί ευσταθούν, η απάντηση στο ερώτημα τι θα πρέπει να πράξει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μετά την 1η Ιουλίου είναι μόνο μία: να αγνοήσει την πρόταση που του υπέβαλε η σημερινή κυβέρνηση και να αναμείνει την πρόταση που θα του υποβάλει η κυβέρνηση που θα αναδειχθεί μετά τις εκλογές της 7ης Ιουλίου.

ΥΓ. 1: Για το πόσο ειλικρινείς και «θεσμικά συνεπείς» ήταν οι προθέσεις της κυβέρνησης στον χειρισμό του ζητήματος αυτού, αρκεί να αναφέρει κανείς το εξής απίθανο, αλλά αληθινό: για την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου προέκρινε, αντί του δικαστικού λειτουργού που έχει προτείνει με μεγάλη πλειοψηφία η αρμόδια επιτροπή της Βουλής (όχι για κανέναν άλλο λόγο, αλλά γιατί είχε την τόλμη να προφυλακίσει τη Χρυσή Αυγή, τον Σεπτέμβριο του 2013), τη λειτουργό εκείνη που προ ημερών αναίρεσε την απόφαση των δικαστών του Βόλου και κατ' ουσίαν «ενέκρινε» την άδεια του αρχιδολοφόνου της 17Ν.

ΥΓ. 2: Από τον υπουργό εκείνο της σημερινής κυβέρνησης, ο οποίος, το 2015, έπεισε το Υπουργικό Συμβούλιο να επιλέξει ως πρόεδρο του Αρείου Πάγου την κ. Βασιλική Θάνου –σύμβουλο του σημερινού πρωθυπουργού την επομένη της αφυπηρέτησής της–, το τελευταίο που θα περίμενε κανείς είναι να προβαίνει σε υποδείξεις καλής συμπεριφοράς σε συνταγματολόγους, που έχουν αποδείξει μια ζωή ότι δεν επηρεάζονται από πολιτικές σκοπιμότητες.

Πηγή: «Η Καθημερινή», 2/6/2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, Πρόεδρος του Ιδρύματος Τσάτσου

Ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από τη δημοσιονομική πραγματικότητα της χώρας. Πρόκειται για τις ήδη εκδοθείσες αποφάσεις ανωτάτων δικαστηρίων, ιδίως του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με τις οποίες το ελληνικό Δημόσιο δεν έχει ακόμη συμμορφωθεί. Πρόκειται επίσης για κρίσιμες δικαστικές αποφάσεις που αναμένονται τις επόμενες εβδομάδες, με αντικείμενο τη συνταγματικότητα των μέτρων που αφορούν περικοπές μισθών και συντάξεων και το ύψος των εισφορών επιμέρους επαγγελματικών ομάδων, με σημαντικότερη την απόφαση για τη συνταγματικότητα του Νόμου Κατρούγκαλου. Οι υπολογισμοί για τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των αποφάσεων αυτών καταλήγουν σε ποσά πολλών δισεκατομμυρίων, συμπεριλαμβανομένων των αναδρομικών που θα κληθεί να καταβάλει το Δημόσιο. Είναι προφανές ότι η εφάπαξ καταβολή τους είναι αυτή τη στιγμή αδύνατη ενόψει της δημοσιονομικής κατάστασης. Ήδη οι αρμόδιες υπηρεσίες επεξεργάζονται σενάρια για τμηματική καταβολή των επιδικασθέντων ποσών σε βάθος αρκετών ετών. Το μείζον ερώτημα είναι ωστόσο αν τελικά οι δικαστές έχουν την αρμοδιότητα να ανατρέπουν με τις αποφάσεις τους τον κρατικό προϋπολογισμό και να κρίνουν πώς θα κατανεμηθούν οι δημόσιοι πόροι, ακυρώνοντας τις επιλογές του δημοκρατικά νομιμοποιημένου νομοθέτη.

Ο σχετικός διάλογος δεν είναι νέος. Εντείνεται διαρκώς από την εποχή του πρώτου μνημονίου. Υπό μία έννοια, πρόκειται για τη σύγκρουση ανάμεσα στην οικονομική πραγματικότητα και τους συνταγματικούς θεσμούς. Η περίφημη αντιμνημονιακή προσέγγιση υποστήριξε ότι τα περιουσιακά και κοινωνικά δικαιώματα αποτελούσαν φραγμό στις διαδοχικές περικοπές που επέβαλαν τα δύο πρώτα μνημόνια. Όταν ήρθε το τρίτο μνημόνιο οι φωνές αυτές σιώπησαν. Στον αντίποδα υποστηρίχθηκε ότι η δικαστική εξουσία δεν είναι αρμόδια να καθορίζει το μισθολόγιο του Δημοσίου και εν γένει τη δημοσιονομική πολιτική της χώρας. Με τα λόγια του αείμνηστου καθηγητή και δημόσιου διανοούμενου Σταύρου Τσακουράκη, ο δικαστής «έχει υφαρπάξει αυτή την αρμοδιότητα και το έχει κάνει με τρόπο αυθαίρετο και προκλητικό».

Ούτε η μία ούτε η άλλη άποψη είναι ορθή. Πράγματι, το Σύνταγμα δεν είναι «λεφτόδεントρο», όπως δεικτικά παρατηρούν όσοι θέλουν να αφαιρέσουν από τον δικαστή την αρμοδιότητα να κρίνει τη συνταγματικότητα των δημοσιονομικών μέτρων, με σοβαρές επιπτώσεις για τον κρατικό προϋπολογισμό και για τη θέση της χώρας έναντι των δανειστών της. Ο νομοθέτης έχει πληρέστερη εικόνα του συνόλου των δημοσιονομικών ισορροπιών και των διεθνών διαπραγματεύσεων όταν θεσπίζει περιοριστικά μέτρα, ενώ ο δικαστής αναπόφευκτα εξετάζει κατά τρόπο αποσπασματικό μία συγκεκριμένη υπόθεση. Από την άλλη πλευρά όμως, η διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα θα αποδυναμωνόταν αν αφαιρεθεί η σχετική αρμοδιότητα από τον δικαστή.

Ο δικαστής δεν έχει πλήρη γνώση των δημοσιονομικών επιπτώσεων των αποφάσεών του. Επίσης, παραμένει εριζόμενο αν και με ποιον τρόπο οφείλει ο νομοθέτης να αιτιολογεί τους νόμους με τους οποίους θεσπίζει περιοριστικά μέτρα. Άρα ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων που υλοποιούν τη δημοσιονομική πολιτική δεν μπορεί παρά να είναι οριακός. Στα δικαστήρια δεν ανήκει ο τελευταίος λόγος ως προς βασικούς δημοσιονομικούς στόχους, όμως δεν θα ήταν συνταγματικά ανεκτό να τους αφαιρεθεί η αρμοδιότητα να προστατεύουν συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα. Αυτοπεριορισμός του δικαστή δεν σημαίνει ματαίωση του δικαστικού ελέγχου. Η επίτευξη της αναγκαίας ισορροπίας αποτελεί μεγάλο στοίχημα τόσο για τον δικαστή όσο και για τον νομοθέτη.

Πηγή: «Πρώτο Θέμα», 19/5/2019

Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών

Νίκος Αλιβιζάτος, Ομότιμος καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Είναι σωστό, εν μέσω προεκλογικής περιόδου, να μη συζητούνται τα «βασικά» αλλά η πολιτική αντιπαράθεση να επικεντρώνεται στην ιδιωτική ζωή των αντιμαχομένων; Και αν ναι, μήπως αυτό δεν ταιριάζει στο επίπεδο μιας χώρας που θέλει να λέγεται συνταγματικά πολιτισμένη;

Θα απαντήσω σε αυτό το ερώτημα, με αφορμή τη δημοσίευση της γνωστής φωτογραφίας του πρωθυπουργού σε πολυτελή θαλαμηγό συνεργάτιδός του. Πιο ειδικά, θα προσπαθήσω να δείξω γιατί η αποκάλυψη αυτή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, όχι μόνον επιτρεπόταν, αλλά και επιβαλλόταν για την ειλικρίνεια του δημόσιου διαλόγου. Και γιατί θα ήταν αδιανόητο η προβολή του περιστατικού αυτού να χαρακτηριστεί «χτύπημα κάτω από τη μέση», σε οποιαδήποτε συνταγματικά ώριμη χώρα.

Νομικά, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο του Στρασβούργου έχει εδώ και χρόνια διαμορφώσει τον «χρυσό κανόνα»: Η ιδιωτική ζωή των πολιτικών προστατεύεται, όχι όμως στον ίδιο βαθμό με την ιδιωτική ζωή του κοινού πολίτη. Γιατί, στη δημοκρατία, είναι δικαίωμα του καθενός να ξέρει καλύτερα ποιοι είναι αυτοί που τον κυβερνούν.

Ακόμη και με χρήση «κρυφής κάμερας;», θα ρωτούσε κάποιος. Η απάντηση είναι ναι, αρκεί η συγκεκριμένη αποκάλυψη να μη φτάνει έως το σημείο να δημοσιοποιεί απόκρυφες στιγμές του πολιτικού, που τον σεβασμό τους μπορεί να αξιώσει κάθε πολίτης: η κρεβατοκάμαρα ενός πολιτικού προστατεύεται το ίδιο με την κρεβατοκάμαρα του καθενός. Ετσι, ο ήχος και η εικόνα από ένα ιδιωτικό δείπνο που παρέθεσε μεγαλοπρομηθευτής του Δημοσίου σε υπουργό ενόσω διεξαγόταν διαγωνισμός στον οποίο ήταν υποψήφιος, θα μπορούσαν να αποκαλυφθούν χωρίς πρόβλημα, μολοντί η λήψη τους είχε γίνει με παράνομο τρόπο. Δεν θα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

συνέβαινε, όμως, το ίδιο αν επρόκειτο για τυχαία ερωτική συνεύρεση του ίδιου υπουργού (εκτός βεβαίως αν αυτός ήταν παντρεμένος και είχε οικοδομήσει τη δημόσια εικόνα του στις αξίες της παραδοσιακής οικογένειας και της συζυγικής πίστης). Φτάνουμε έτσι στον πυρήνα του προβλήματος. Δικαιολογεί άραγε η απλή περιέργεια κάθε αποκάλυψη εφόσον γίνεται εντός των θεμιτών ορίων; Ή μήπως πρέπει να συντρέχει και κάποιος επιπλέον λόγος;

Μια πρώτη απάντηση έχει δώσει και εδώ το Δικαστήριο του Στρασβούργου: Αν πρόκειται για «θέμα γενικότερου ενδιαφέροντος», η αποκάλυψη είναι θεμιτή. Τέτοιο είναι η υγεία των πολιτικών. Έτσι, στην υπόθεση Plon κατά Γαλλίας, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι η μετά θάνατον δημοσιοποίηση της μακράς ασθένειας του προέδρου Μιτεράν από τον προσωπικό ιατρό του ήταν δικαιολογημένη και καταδίκασε τη Γαλλία. Το ερώτημα, βέβαια, είναι ποια θεωρούνται κάθε φορά θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος;

Μια δεύτερη απάντηση στο ίδιο ερώτημα δίνει το κριτήριο της «άσκησης των καθηκόντων». Ειδικά για τους δημόσιους υπαλλήλους και λειτουργούς, έχει κριθεί ότι η χρήση «κοριού» ή ακόμη και κρυφής κάμερας για την αποκάλυψη χρηματισμού ή αθέμιτου επηρεασμού είναι θεμιτή για τη θεμελίωση πειθαρχικής και ποινικής κατηγορίας (ΑΠ 1317/2001, βούλευμα). Αρκεί, όμως, να μην έχει παραβιασθεί ο πυρήνας της ιδιωτικότητας, όπως στην περίπτωση δημάρχου επαρχιακής πόλης, που είχε καθαιρεθεί προ ετών, μετά την προβολή βίντεο στο οποίο, ημίγυμνος, υποσχόταν σε κυρία ότι θα τη διορίσει αν υπέκυπτε στις άσεμνες προτάσεις του (ΣτΕ 3922/2005). Ομως, τι περιλαμβάνει επακριβώς η άσκηση των καθηκόντων, ώστε να μπορούμε να μιλήσουμε για ασφαλές κριτήριο;

Ενόψει της ρευστότητας των ανωτέρω δύο κριτηρίων, είχα την ευκαιρία, σε «ανύποπτο» χρόνο, να προτείνω ένα τρίτο, εφαρμοστέο ιδίως στους πολιτικούς: Για το επιτρεπτό ή μη της αποκάλυψης, να λαμβάνεται υπόψη η αντινομία –η κραυγαλέα αντινομία– ανάμεσα στον δημόσιο λόγο τους και στην ιδιωτική συμπεριφορά τους. Η προβολή, δηλαδή, από τους πολιτικούς μιας δημόσιας εικόνας αποδεδειγμένα αντίθετης με την αληθινή. Και τούτο, με συνειδητή απόκρυψη σημαντικών πτυχών της ιδιωτικής ζωής τους (περιοδικό ΔιΜΕΕ, 2005, σ. 14 και επ.).

Αρχικά, την άποψη αυτή υιοθέτησε μια σημαντική μειοψηφία στο ΣτΕ, στην πολυσχολιασμένη υπόθεση του λεγόμενου «φρουτάκια»: Τέως βουλευτής Αχαΐας, ο οποίος συνέβαινε να είναι και πρόεδρος της επιτροπής της Βουλής κατά του παράνομου τζόγου, βιντεοσκοπήθηκε με κρυφή κάμερα να παίζει ηλεκτρονικά παιχνίδια, μέρα μεσημέρι, σε κεντρικό κατάστημα της Πάτρας. Το δικαστήριο θεώρησε τότε ότι το κανάλι είχε παραβιάσει το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής του βουλευτή και επικύρωσε το πρόστιμο που το ΕΣΡ του είχε επιβάλει (ΣτΕ 1213/2010). Αντίθετα, η μειοψηφία που προανέφερα έκρινε ότι ήταν θεμιτή η προβολή του επίμαχου βίντεο. Και τούτο με την ορθή σκέψη ότι είναι δικαίωμα των ΜΜΕ να αποκαλύπτουν,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

ακόμη με παράνομη λήψη, τη ζωντανή εικόνα των πολιτικών προσώπων, που επιδεικνύουν συμπεριφορά αντίθετη, όπως επί λέξει έκρινε, «ως προς την εικόνα που εκείνα προβάλλουν για τον εαυτό τους». Τελικά, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, όπου έφτασε ύστερα από χρόνια η υπόθεση, δικαίωσε τη μειοψηφική αυτή γνώμη και καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση του δικαιώματος πληροφόρησης (υπόθεση Αλφα Δορυφορικής κατά Ελλάδος, 2018).

Για το ζήτημα των ημερών, πέρα από τα ανωτέρω δικαστικά προηγούμενα, έχουν εκδοθεί τα τελευταία χρόνια σημαντικές μελέτες και στη χώρα μας, που μας βοηθούν να καταλήξουμε σε ασφαλή συμπεράσματα. Εκτός από τη μαχητική αρθρογραφία του αείμνηστου Σταύρου Τσακυράκη, του κατεξοχήν υπερασπιστή της ελευθερίας της έκφρασης, αναφέρομαι ειδικά στις διατριβές δύο νεότερων νομικών, της Χριστίνας Ακριβοπούλου (ΑΠΘ, 2009) και της Χριστίνας Βρεττού (ΕΚΠΑ, 2013).

Μπορούμε συνεπώς να υποστηρίξουμε βάσιμα ότι, με το «κριτήριο της αντινομίας», η αποκάλυψη του περυσινού θαλάσσιου περιπάτου του πρωθυπουργού ήταν νομικά θεμιτή. Διότι, καλώς ή κακώς, στη σύγχρονη Ελλάδα, η πολυτελής θαλαμηγός είναι το κατεξοχήν σύμβολο του πλούτου και των ελίτ, τις οποίες ο κ. Τσίπρας από παλιά καταγγέλλει. Εξακολουθεί μάλιστα να το κάνει τόσο συστηματικά και τόσο διχαστικά, ώστε δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί ότι στη διάκριση των πολλών από τους λίγους και των φτωχών από τους χλιδατούς στηρίζει και το πολιτικό του μέλλον. Με άλλα λόγια, ο αντιελιτισμός του κ. Τσίπρα, διανθισμένος μάλιστα με αναφορές σε συγκεκριμένα περιστατικά –συνήθως αναπόδεικτα– για την ιδιωτική ζωή των αντιπάλων του, είναι συστατικό στοιχείο, βασικός πυλώνας, όχι μόνο της ιδεολογίας, αλλά και της πολιτικής του.

Από την άποψη αυτή πιστεύω ότι, εκτός από τη δημοσιογραφική αποκάλυψη, η ανάδειξη του συγκεκριμένου περιστατικού στη Βουλή από τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης ήταν και πολιτικά δικαιολογημένα. Διότι η συγκάλυψή του από τον κ. Τσίπρα απέβλεπε στην παραπλάνηση των πολιτών, προβάλλοντας μια δημόσια εικόνα που πόρρω απείχε από την αληθινή.

Πηγή: «Η Καθημερινή», 19/5/2019

Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση

Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος, Καθηγητές Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ

Η παρούσα Βουλή ολοκλήρωσε τη φάση καθορισμού των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, χωρίς να συμπεριλάβει μεταξύ τους εκείνες που αφορούν τις εξουσίες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ίσως αυτό να οφείλεται και στις συνθήκες πόλωσης που δυστυχώς επικρατούν στη χώρα μας. Χάνεται λοιπόν ακόμη μία ευκαιρία για τη λελογισμένη ενίσχυση του ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας, έτσι ώστε να αποβεί ο προεδρικός θεσμός αξιόπιστο αντίβαρο της εξουσίας.

Πλέον, διαφαίνεται ο κίνδυνος πλήρους αποδυνάμωσης του προεδρικού θεσμού, καθώς επίκειται η αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής. Η

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

πρόταση αυτή ενισχύει τον κοινοβουλευτικό χαρακτήρα του πολιτεύματος και προστατεύει την εκάστοτε κοινοβουλευτική πλειοψηφία από την πρόωγη διάλυση της Βουλής, υπερέβη δε κατά πολύ τον κρίσιμο αριθμό των 180 ψήφων, έτσι ώστε να αρκεί η απόλυτη πλειοψηφία των 151 βουλευτών της επόμενης Βουλής. Αλλά, αν και επιβεβλημένη, η αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής τού στερεί τη μοναδική δυνατότητα άμεσης θεσμικής παρέμβασης που του είχε απομείνει: την παραίτησή του, η οποία θα έθετε σε κίνηση πολιτικές εξελίξεις.

Ωστόσο, στον σύγχρονο κοινοβουλευτισμό, ιδιαίτερα μάλιστα με τον «πρωθυπουργοκεντρικό» χαρακτήρα που επικρατεί στη χώρα μας, είναι κρίσιμα και απαραίτητα τα θεσμικά αντίβαρα της εξουσίας. Το ισχύον Σύνταγμα, με όλες τις ατέλειές του, δεν είναι το αίτιο των προβλημάτων της χώρας, ούτε εμποδίζει τη θεραπεία των πιο χτυπητών αδυναμιών του. Είναι ανάγκη, λοιπόν, να αξιοποιηθούν στο έπακρο τα περιθώρια που αφήνει το Σύνταγμα προκειμένου ο προεδρικός θεσμός να αποκτήσει τον ρόλο που του αρμόζει σε μια σύγχρονη κοινοβουλευτική δημοκρατία. Ο διαθέσιμος μηχανισμός είναι παραδοσιακά, στον αγγλικό κοινοβουλευτισμό, αυτός των «συνθηκών» (conventions) του πολιτεύματος, δηλαδή η επί της αρχής «συμφωνία κυρίων».

Το γράμμα και το πνεύμα του Συντάγματος δεν εμποδίζουν να ενεργοποιηθεί η αναπομπή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας νομοσχεδίων ψηφισμένων από τη Βουλή, όχι μόνο για λόγους που συνδέονται με την τήρηση των οργανωτικών διατάξεων του Συντάγματος, αλλά και για λόγους ουσιαστικής αντισυνταγματικότητας ή αντίθεσης στο ευρωπαϊκό δίκαιο (άρθρο 42 Σ.). Το ίδιο ισχύει και για τη δυνατότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας να μη συναινεί στην έκδοση πράξεων νομοθετικού περιεχομένου, εφόσον δεν υπάρχει λογική αμφιβολία ότι ελλείπει η εξαιρετικά επείγουσα και απρόβλεπτη ανάγκη την οποία απαιτεί το Σύνταγμα (άρθρο 44 παρ. 1). Το όφελος για το κράτος δικαίου και τη συνταγματική νομιμότητα θα ήταν ανεκτίμητο, εάν μπορούσαν να διαμορφωθούν συνθήκες του πολιτεύματος οι οποίες να διευκολύνουν τον ελεγκτικό ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας τουλάχιστον στις δύο αυτές περιπτώσεις.

Αυτό θα μπορούσε να συμφωνηθεί για την επόμενη βουλευτική περίοδο από τους αρχηγούς των πολιτικών δυνάμεων, σε διάσκεψη υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Μια τέτοια ευρεία διακομματική συμφωνία θα συνέβαλλε στην ομαλή εξέλιξη και προσαρμογή της συνταγματικής ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων αυτών, έτσι ώστε να καταστεί εφικτό πολιτικά αυτό που νομικά είναι επιτρεπτό.

Βέβαια το κρίσιμο πρόβλημα είναι η επίτευξη συναίνεσης. Οι συνθήκες του πολιτεύματος, όμως, καθιστούν υπό μία έννοια ευκολότερη τη συναίνεση αυτή: με την πρακτική χρησιμότητά τους και τη θεσμική τους βαρύτητα στη λειτουργία του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος, μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση υπαρκτών συνταγματικών προβλημάτων χωρίς να απαιτείται η χρονοβόρα και δυσκίνητη διαδικασία μιας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

συνταγματικής αναθεώρησης. Πολλοί θα πουν ότι η αναζήτηση θεσμικής συναίνεσης είναι ουτοπική στη σημερινή Ελλάδα. Αλλά η μακρόχρονη κρίση απέδειξε τόσο την ανθεκτικότητα του Συντάγματος του 1975 όσο και την ανάγκη γενναίων κινήσεων για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του.

Πηγή: «Η Καθημερινή», 17/5/2019

Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες

Δημήτριος Νικόλσκυ, Πρόεδρος της Επιτροπής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες του Συμβουλίου της Ευρώπης

Στις επερχόμενες εκλογές, ένα σημαντικό ποσοστό του εκλογικού σώματος αποτελείται από άτομα με αναπηρίες, οποιασδήποτε μορφής, κινητικής, αισθητηριακής, νοητικής ή ψυχοκοινωνικής. Ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού, καλείται να προσέλθει στις κάλπες, σε ένα περιβάλλον περιορισμένης προσβασιμότητας. Με την προσβασιμότητα δεν αναφερόμαστε μόνο, όπως λανθασμένα γίνεται, στο κατά πόσο ένα εκλογικό κέντρο είναι προσβάσιμο αλλά σε ένα πλήθος υποστηρικτικών υπηρεσιών που ικανοποιούν την απαραίτητη συνθήκη για να θεωρηθεί η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος πλήρως εναρμονισμένη με τα όσα προβλέπει το Σύνταγμα και η σχετική νομολογία.

Η εκλογική διαδικασία περιλαμβάνει και το διάστημα που προηγείται της ψήφισης και σχετίζεται με τη δυνατότητα που έχουν τα άτομα με αναπηρίες να λαμβάνουν γνώση του προεκλογικού υλικού, να μπορούν να ενημερώνονται, να συμμετέχουν σε συζητήσεις χωρίς να αισθάνονται μειονεκτικά. Δυστυχώς, ακόμα και οι ίδιοι οι πολιτικοί συνδυασμοί, περιορίζουν τη σχέση τους με την ευπαθή ομάδα ατόμων με αναπηρίες, στην τοποθέτηση τους ως υποψηφίων. Φυσικά και αυτό είναι ένα θετικό βήμα όχι όμως αρκετό και σε καμιά περίπτωση ικανό να δημιουργήσει ένα πλαίσιο ισότητας. Ας αναρωτηθούμε, για παράδειγμα, εάν κάποιος συνδυασμός, έχει διαθέσιμο το πρόγραμμα, έστω τα κύρια σημεία, σε μορφή Braille. Να σημειώσουμε, ότι για τα άτομα με αισθητηριακή αναπηρία (τυφλότητα κ.α.), δεν υπάρχει η δυνατότητα της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, χωρίς τη βοήθεια τρίτου προσώπου. Ενώ η τεχνολογία δίδει τα κατάλληλα μέσα, το σχετικά υψηλό κόστος, τα κάνει, προς το παρόν, απαγορευτικά.

Σε καμιά περίπτωση όμως, ο οικονομικός παράγοντας, δεν μπορεί να χρησιμοποιείται για να δικαιολογήσει καταστάσεις που αντιβαίνουν του Συντάγματος και της νομοθεσίας. Η Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, συγκεκριμένα αναφέρει ότι τα Κράτη Μέρη πρέπει να εγγυώνται στα ΑμεΑ πολιτικά δικαιώματα και τη δυνατότητα να τα απολαμβάνουν σε ίση βάση με τους άλλους και να εξασφαλίζουν, μεταξύ άλλων, ότι οι εκλογικές διαδικασίες, οι εγκαταστάσεις και τα υλικά είναι κατάλληλα, προσβάσιμα, ευκολονόητα και εύχρηστα. Δυστυχώς, η προσβασιμότητα περιορίζεται στο κατά πόσο ένας κινητικά ανάπηρος με αμαξίδιο μπορεί να μπει σε ένα εκλογικό κέντρο και όχι στην ουσία που είναι η εξασφάλιση του δικαιώματος όλων των ατόμων με αναπηρία ότι μπορούν να συμμετέχουν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

αποτελεσματικά και πλήρως στον πολιτικό και δημόσιο βίο σε ίση βάση με τους άλλους.

Κάθε ψήφος μετράει και όλοι ήμαστε ίσοι στην εκλογική διαδικασία. Η μυστική ψηφοφορία είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της δημοκρατίας και το θεμελιώδες δικαίωμα στο εκλέγειν και εκλέγεσθαι είναι καθολικό. Ωστόσο αυτό, πολλές φορές, δεν εξασφαλίζεται και παρ' όλες τις καλές προθέσεις, άτομα με αναπηρίες μένουν εκτός της διαδικασίας. Έτσι, σχετική νομοθεσία θεσπίζει κριτήρια που περιορίζουν το δικαίωμα ψήφου για τα άτομα π.χ. με ψυχοκοινωνικού τύπου αναπηρίες ή αφαιρεί το δικαίωμα ψήφου όταν κάποιος βρίσκεται υπό δικαστική συμπαράσταση-κηδεμονία. Διακρίσεις που αντιβαίνουν σε διατάξεις και στο πνεύμα της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. και που συνδέονται με σημαντικές διαθρωτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν στη νομοθεσία, εξασφαλίζοντας τη νομική ικανότητα των ατόμων με αναπηρίες, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 12 της σχετικής Σύμβασης, η οποία από το 2012 αποτελεί νόμο του ελληνικού κράτους.

Όλο αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει ένα πλέγμα μεταρρυθμίσεων που θα επιτρέπουν τη λήψη μέτρων για την υποστήριξη όλων των ατόμων με αναπηρίες, στην άσκηση των δικαιωμάτων τους, όπως η άρση των νομικών και διοικητικών εμποδίων στην πολιτική συμμετοχή, η αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το δικαίωμά τους στην πολιτική συμμετοχή ή με το να είναι οι διαδικασίες ψηφοφορίας πιο προσιτές διευρύνοντας έτσι τις ευκαιρίες συμμετοχής στην πολιτική ζωή.

Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι οι συνθήκες συμμετοχής των ατόμων με αναπηρίες στη πολιτική σφαίρα βελτιώνονται, χωρίς να παραγνωρίζουμε την αναγκαιότητα για μια σειρά από νομοθετικές πρωτοβουλίες αλλά και αλλαγές σε νοσοτροπίες και στάσεις που θα έχουν ως γνώμονα την εξασφάλιση «εν τη πράξει» του εκλογικού δικαιώματός σε όλους, διαβιώνοντας σε ένα «ανάπηρο κοινωνικό περιβάλλον». Οι αλλαγές απαιτούν χρόνο, πολιτική βούληση, διοικητική ικανότητα και αποδοχή από τη κοινωνία ώστε αυτό που φαντάζει ως ένα ακόμη «παραμύθι» που «γλυκαίνει τα αυτιά μας» να γίνει πράξη προς όφελος των ατόμων με αναπηρίες, της κοινωνίας και της δημοκρατίας.

Πηγή: «Το Βήμα», 16/5/2019

Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης

Πέτρος Παραράς, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, Επίτιμος Αντιπρόεδρος ΣτΕ

Ι. Η διαδικασία παροχής ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής κινείται με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης υποχρεωτικώς μεν μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την ορκωμοσία του Πρωθυπουργού (άρθρ. 84 παρ. 1 Σ και 141 Καν. Βουλής), αλλά και οποτεδήποτε άλλοτε μπορεί η Κυβέρνηση να ζητεί την ψήφο εμπιστοσύνης της Βουλής «... με γραπτή ή προφορική δήλωση του Πρωθυπουργού στη Βουλή» (άρθρ. 141 παρ. 4 ΚΒ). Η πρόταση εμπιστοσύνης γίνεται δεκτή εφόσον την εγκρίνει η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών που δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τους 120

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνας Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

βουλευτές, δηλαδή απαιτείται η παρουσία τουλάχιστον 239 βουλευτών (άρθρ. 84 παρ. 6 Σ, 141 παρ. 6 ΚΒ).

Συγχρόνως προβλέπεται και η διαδικασία της πρότασης δυσπιστίας κατά της κυβέρνησης ή μέλους αυτής που είναι δικαίωμα της μειοψηφίας. Η πρόταση αυτή πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από 50 τουλάχιστον βουλευτές και «... να περιλαμβάνει σαφώς τα θέματα για τα οποία θα διεξαχθεί η συζήτηση» (άρθρ. 84 παρ. 2 Σ, 142 παρ. 1 ΚΒ). Και συνεχίζει το άρθρ. 142 παρ. 2 και 3 ΚΒ: «Η πρόταση δυσπιστίας υποβάλλεται στον Πρόεδρο σε δημόσια συνεδρίαση της Βουλής. Αν διαπιστωθεί ότι η πρόταση υπογράφεται από τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό βουλευτών, η Βουλή διακόπτει τις εργασίες της για δύο ημέρες, εκτός αν η Κυβέρνηση ζητήσει να αρχίσει αμέσως η συζήτηση για την πρόταση δυσπιστίας». Η πρόταση αυτή γίνεται δεκτή αν την υπερψηφίσουν 151 τουλάχιστον βουλευτές (άρθρ. 84 παρ. 6 Σ).

II. Εν προκειμένω, η Νέα Δημοκρατία κατέθεσε, το πρωί της 6^{ης} Μαΐου, νομότυπη πρόταση μομφής κατά μέλους της Κυβέρνησης στον Πρόεδρο της Βουλής, η οποία έπρεπε, κατά τα ανωτέρω, να διακόψει τις εργασίες της για δύο ημέρες και η σχετική συζήτηση θα άρχιζε ευθύς κατόπιν. Όμως, η αρξαμένη αυτή διαδικασία δεν ολοκληρώθηκε, διότι το απόγευμα της ίδιας ημέρας, αντί η Βουλή να διακόψει τις εργασίες της ως έδει, εμφανίστηκε σ' αυτήν ο αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης - και όχι ο Πρωθυπουργός όπως λέει ο ΚΒ - και με τρεμάμενη φωνή ζήτησε την ψήφο εμπιστοσύνης της Βουλής. Με τη μεθόδευση δε αυτή, όπως υποστηρίχθηκε από την Κυβέρνηση, έχουμε θεμιτή «μετατροπή» της διαδικασίας για πρόταση μομφής σε διαδικασία παροχής ψήφου εμπιστοσύνης. Δηλαδή, κατά την Κυβέρνηση, η διαδικασία της πρότασης μομφής που μόλις άρχισε «απορροφάται» πλέον από την πρόταση εμπιστοσύνης. Έτσι όμως καταργείται το σπουδαίο δικαίωμα της μειοψηφίας της Βουλής να ελέγχει την Κυβέρνηση, αφού αυτή θα μπορεί κάθε φορά να μετατρέπει την ενοχλητική πρόταση μομφής σε ψήφο εμπιστοσύνης υπέρ αυτής. Η καινοφανής αυτή πρακτική - ουδείς συνταγματολόγος την υποστηρίζει - είναι ευθέως αντίθετη με το Σύνταγμα και τον ΚΒ, διότι εφόσον ξεκίνησε η διαδικασία πρότασης μομφής, δεν προβλέπεται ότι αυτή μπορεί να διακοπεί βιαίως χωρίς να τερματισθεί και την ίδια ημέρα να προταχθεί και να ξεκινήσει η άλλη διαδικασία της παροχής ψήφου εμπιστοσύνης. *Conversio en proκειμένω προφανώς δεν νοείται.* Πρόκειται λοιπόν περί σαφούς εκτροπής από την ουσία του κοινοβουλευτικού χαρακτήρα του πολιτεύματος που είναι η διαρκής ευθύνη και ο έλεγχος της Κυβέρνησης από τη Βουλή με τα μέσα που προβλέπει το Σύνταγμα.

Πληθαίνουν λοιπόν τα παραδείγματα της αυταρχικής και εξωθεσμικής διακυβέρνησης της χώρας. Και αφού δεν ολοκληρώθηκε η νομική πράξη-διαδικασία της πρότασης μομφής, ουδέν κωλύει να ξανακατατεθεί αυτή με το ίδιο περιεχόμενο την προσεχή Δευτέρα, τηρουμένων τώρα των παρατεθεισών διατάξεων. Το αν δε ηναλώθη ή όχι το θέμα της μομφής μετά την

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

παροχή ψήφου εμπιστοσύνης, αυτό θα το κρίνει η μειοψηφία και όχι η πλειοψηφία.

Πηγή: «Η Καθημερινή», 9/5/2019

Το δις εξαμαρτείν...

Θάνος Παπαϊωάννου, Δρ. Εργατικού Δικαίου, πρώην γενικός γραμματέας της Βουλής (2009-2015)

Το άρθρο 84 παρ. 2 του Συντάγματος προβλέπει ότι «*Η Βουλή μπορεί με απόφασή της να αποσύρει την εμπιστοσύνη της από την Κυβέρνηση ή από μέλος της*» και ότι η πρόταση δυσπιστίας πρέπει «να περιλαμβάνει σαφώς τα θέματα για τα οποία θα διεξαχθεί η συζήτηση». Η παρ. 4 του ίδιου άρθρου επίσης προβλέπει ότι «*Η συζήτηση για την πρόταση εμπιστοσύνης ή δυσπιστίας αρχίζει μετά δύο ημέρες από την υποβολή της σχετικής πρότασης, εκτός εάν η Κυβέρνηση, σε περίπτωση δυσπιστίας ζητήσει να αρχίσει αμέσως η συζήτηση ...*».

Ο Κανονισμός της Βουλής στο άρθρο 142 παρ. 3 προβλέπει ότι σε περίπτωση κατάθεσης τέτοιας πρότασης «*η Βουλή διακόπτει τις εργασίες της για δύο ημέρες, εκτός αν η Κυβέρνηση ζητήσει να αρχίσει αμέσως η συζήτηση για την πρόταση δυσπιστίας.*» και ότι (παρ. 4) «*Με την επιφύλαξη της ευχέρειας που παρέχει η προηγούμενη παράγραφος στην Κυβέρνηση, η συζήτηση για την πρόταση δυσπιστίας αρχίζει δύο ημέρες μετά την υποβολή της ...*». Με άλλα λόγια, το Σύνταγμα παρέχει στην αντιπολίτευση το δικαίωμα να καταθέσει πρόταση δυσπιστίας όχι μόνο κατά της κυβέρνησης συνολικά αλλά και κατά ενός μέλους της μεμονωμένα και μάλιστα επιτάσσει να προσδιορίσει η πρόταση τα θέματα της συζήτησης. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο ΚτΒ προβλέπει μόνο ένα εύλογο δικαίωμα της Κυβέρνησης: να ζητήσει την άμεση έναρξη της συζήτησης.

Αυτή την απλή διαπίστωση ακυρώνει μια τακτική που ξεκίνησε το 2005 και επαναλήφθηκε τώρα. Στις 8.6.2015, ο τότε αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Παπανδρέου είχε υποβάλει πρόταση δυσπιστίας κατά του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών Αλογοσκούφη για την ακολουθούμενη οικονομική πολιτική. Η κυβέρνηση είχε προετοιμασθεί για την κατάθεση αυτής της πρότασης (που είχε στο μεταξύ διαρρεύσει) και ο πρωθυπουργός Καραμανλής δήλωσε ότι μετατρέπει την πρόταση εκείνη σε πρόταση εμπιστοσύνης προς την κυβέρνησή του συνολικά. Η συνέχεια είναι γνωστή: η συζήτηση έγινε κατά τα πρότυπα των συζητήσεων επί προτάσεων ανανέωσης εμπιστοσύνης και η ψηφοφορία έγινε επ' αυτού του ζητήματος και όχι επί της προτάσεως κατά του Αλογοσκούφη.

Η διαδικασία αυτή, παρά την προβληματικότητά της, δεν συνάντησε αντιδράσεις στη Βουλή και, εξ όσων θυμάμαι, δεν σχολιάσθηκε αρνητικά από την αρθρογραφία της εποχής. Ίσως επειδή τότε ήταν απόλυτη η πολιτική και επικοινωνιακή κυριαρχία της τότε κυβέρνησης. Ίσως γιατί τα σκεπτικό της πρότασης δυσπιστίας κατά του Αλογοσκούφη αφορούσε την εν γένει οικονομική πολιτική της εποχής εκείνης και όχι κάποια προσωπική του πράξη ή δήλωση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Έκτοτε, καταγράφηκε στην κοινοβουλευτική ιστορία η δυνατότητα του πρωθυπουργού να ακυρώνει μια πρόταση δυσπιστίας κατά υπουργού με το να ζητάει ψήφο εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση συνολικά. Όταν, όμως, γίνεται ανεκτό το πρώτο λάθος, συνήθως το δεύτερο είναι ακόμη χειρότερο. Έτσι, στην περίπτωση της πρότασης δυσπιστίας κατά του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας Πολάκη, η πρόταση δυσπιστίας δεν αφορούσε την πολιτική του για την Υγεία. Αφορούσε μία πολύ συγκεκριμένη δήλωσή του που αξιολογήθηκε από την αξιωματική αντιπολίτευση (και όχι μόνο) ως τόσο επίμεμπτη ώστε δικαιολογούσε την υποβολή πρότασης δυσπιστίας εναντίον του.

Κάθε πρωθυπουργός νομιμοποιείται να δηλώσει ότι στηρίζει πλήρως έναν Υπουργό και να συνδέσει την παραμονή της κυβέρνησής του στην εξουσία με την απόρριψη της εν λόγω πρότασης δυσπιστίας. Αυτό είναι κάτι κοινοβουλευτικά εύλογο: π.χ. στη συζήτηση ενός νομοσχεδίου μπορεί ο πρωθυπουργός να δηλώσει ότι η υπερψήφιση του νομοσχεδίου αποτελεί ζήτημα εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση και πως θα παραιτηθεί εάν αυτό καταψηφιστεί. Σε καμία, όμως, περίπτωση αυτό το αυτονόητο πολιτικού χαρακτήρα δικαίωμα του εκάστοτε πρωθυπουργού δεν μπορεί να ακυρώσει ένα συνταγματικά παρεχόμενο δικαίωμα της αντιπολίτευσης. Ούτε βέβαια το δικαίωμα της κυβέρνησης να ζητήσει την ανανέωση της εμπιστοσύνης της Βουλής δεν μπορεί να ακυρώσει το δικαίωμα της αντιπολίτευσης να υποβάλει πρόταση δυσπιστίας κατά ενός υπουργού όταν η τελευταία έχει προηγηθεί.

Η διάπραξη ενός κοινοβουλευτικού σφάλματος δεν μπορεί να βρει το νομικό της έρεισμα στο ότι έγινε δεκτό ένα ανάλογο σφάλμα στο παρελθόν ούτε στο ότι και σήμερα δεν υπήρξαν αντιδράσεις στη Βουλή (προφανώς γιατί η κακή αρχή είχε γίνει επί κυβερνήσεως ΝΔ). Πόσω μάλλον, όταν τα δεδομένα του νέου σφάλματος το καθιστούν μεγαλύτερο από το πρώτο.

Η λύση είναι απλή: όταν η αντιπολίτευση ασκεί το κορυφαίο συνταγματικό της δικαίωμα να καταθέσει πρόταση δυσπιστίας κατά μέλους της Κυβέρνησης, εστιάζοντας σε συγκεκριμένο πρόσωπο και θέμα(τα), αυτό δεν μπορεί να ακυρωθεί από την κυβέρνηση. Εάν η κυβέρνηση επιμένει, μπορεί να αρχίσει η συζήτηση για την ανανέωση της εμπιστοσύνης μετά την ολοκλήρωση της πρώτης διαδικασίας. Σε κάθε περίπτωση, και για την οικονομία της διαδικασίας, θα μπορούσε -με τροποποίηση του ΚτΒ- να προβλεφθεί η διεξαγωγή δύο ψηφοφοριών στο τέλος μιας ενιαίας συζήτησης.

Το Σύνταγμα, έτσι και αλλιώς, δίνει λίγα δικαιώματα στην αντιπολίτευση. Δεν χρειάζεται να καταργούνται στην κοινοβουλευτική πράξη. Ιδιαίτερα όταν αυτό συνεπάγεται κατάργηση της ατομικής πολιτικής ευθύνης των Υπουργών.

Πηγή: «Η Καθημερινή», 8/5/2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη

Πέτρος Παραράς, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, Επίτιμος Αντιπρόεδρος ΣτΕ

Αφορμή για το κείμενο αυτό ήταν, αφενός το σχόλιο της Μαρίας Κατσούνακη «Ραντεβού το 2030» (Καθημερινή, 16.3.2019) που σχολιάζει αρνητικά τη θέση του Σύριζα που δεν πρότεινε στην παρούσα αναθεώρηση την τροποποίηση και του άρθρου 16 Σ για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων με συνέπεια να χαθεί η προσεχής δεκαετία. Αφετέρου δε η αποστροφή του Προέδρου της ΝΔ ότι, στην επόμενη Βουλή, πλην της ψήφισης των άρθρων που πέρασαν στην παρούσα Βουλή με περισσότερες από 180 ψήφους, «θα προχωρήσει τη συνταγματική αναθεώρηση καθώς, σε διαφορετική περίπτωση, η χώρα θα μείνει άλλα δέκα χρόνια χωρίς καμία αλλαγή» (Καθημερινή, 16.3.2019, σελ. 5).

Υπονοείται εδώ ότι, μετά την περάτωση της αναθεωρητικής διαδικασίας κατά την πρώτη σύνοδο της επόμενης (αναθεωρητικής) Βουλής, δεν θα υπάρχει κώλυμα η Βουλή αυτή, από τη δεύτερη σύνοδό της, να κινήσει νέα διαδικασία αναθεώρησης άλλων άρθρων του Συντάγματος, τα οποία δεν αποτέλεσαν αντικείμενο της παρούσης αναθεώρησης, όπως είναι και το άρθρο 16 Σ. Η θέση αυτή είναι νομικά στέρεη, διότι υπαγορεύεται από τη λογική ερμηνεία της παραγρ. 6 του άρθρου 110 Σ, όπου ορίζεται ότι: «Δεν επιτρέπεται αναθεώρηση του Συντάγματος πριν περάσει πενταετία από την περάτωση της προηγούμενης».

Για ορισμένους, το όλον άρθρο 110 Σ πρέπει να αναθεωρηθεί, κυρίως λόγω της στενής ερμηνείας που κάνουν της παραγρ. 6 αυτού, αφού θεωρούν ότι η διαδικασία κάθε νέας αναθεώρησης έχει ως αφετηρία τη λήξη της πενταετίας μετά τη δημοσίευση στο ΦΕΚ του Ψηφίσματος με τις αναθεωρηθείσες διατάξεις, οπότε πράγματι χρειάζεται η συμπλήρωση περίπου δεκαετίας για την ολοκλήρωση της επόμενης αναθεώρησης. Όμως, αυτό το εκ πρώτης όψεως μειονέκτημα της ισχύουσας παραγρ. 6 του άρθρου 110 Σ (κατά τους περισσότερους ομότεχνους, μεταξύ τους και ο Ευάγγ. Βενιζέλος, το άρθρο αυτό δεν υπόκειται σε αναθεώρηση, άρα ούτε και η παράγρ. 6) κάμπτεται εφόσον η παράγρ. αυτή ερμηνευθεί ότι η δεσμευτική προθεσμία της πενταετίας εφαρμόζεται μόνον για τις διατάξεις εκείνες που τώρα αναθεωρήθηκαν, όχι όμως και για όλες τις άλλες διατάξεις, είτε αυτές δεν τέθηκαν καν προς συζήτηση ή τέθηκαν μεν αλλά δεν συγκέντρωσαν τις απαιτούμενες πλειοψηφίες στην προτείνουσα και στην αναθεωρητική Βουλή και, άρα, εξακολουθούν να ισχύουν, οι περισσότερες από το 1975, χωρίς καμία αλλαγή.

Την άποψη αυτή έχω ήδη υποστηρίξει στην Καθημερινή (15.1.2014, 16.3.2018, 29.12.2018, βλ. και Σπ. Βλαχόπουλου, Καθημερινή 13.3.2018), ερμηνεύοντας με κανόνες λογικής τη διάταξη της παρ. 6. Ειδικότερα, όταν το 1975 τέθηκε και η παράγρ. αυτή, το νόημα ήταν ότι όλες οι νέες διατάξεις του Συντάγματος δεν μπορούν να αναθεωρηθούν παρά μόνο μετά τη λήξη της πενταετίας, αφότου όλες αυτές οι διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ, ακριβώς διότι έπρεπε να δοκιμασθεί η εφαρμογή τους στην

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

πολιτική πράξη, σε συνδυασμό και με τις κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές. Συνεπώς, μετά τη λήξη, το 1980, της πρώτης αυτής πενταετίας, όλες οι δυνάμενες να αναθεωρηθούν διατάξεις του νέου Συντάγματος απελευθερώθηκαν και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αναθεώρησης κατά πάντα χρόνο, αφού γι αυτές έχει προ πολλού συμπληρωθεί η πενταετία από την έναρξη ισχύος τους. Και εξαιρούνται του κανόνα αυτού μόνον οι διατάξεις που αναθεωρήθηκαν σε χρόνο μεταγενέστερο και για τις οποίες ισχύει βέβαια η δέσμευση της πενταετίας.

Με άλλες λέξεις, δεν μπορεί να ερμηνεύεται η παράγρ. 6 ότι ο συντακτικός νομοθέτης του 1975 εννοούσε ότι, ύστερα από κάθε μεταγενέστερη αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων, αναβιώνει η δεσμευτική πενταετία και για όλες τις υπόλοιπες, για τις οποίες το αναθεωρητικό όργανο δεν έχει αρμοδιότητα να επέμβει μέσα στην προθεσμία αυτή. Όμως, ό,τι συνάγεται ευχερώς με λογική ερμηνεία μιας διάταξης, δεν απαιτεί την αναδιατύπωσή της για λόγους σαφήνειας. Δεν αντέχει λοιπόν στη λογική η αντίληψη, που φαίνεται κρατούσα, ότι ο συντακτικός νομοθέτης του 1975 απαγορεύει, μετά σαράντα χρόνια και για μία ακόμη πενταετία, την αναθεώρηση διατάξεων που έκτοτε ισχύουν αμετάβλητες, απλώς για τον λόγο ότι το 2019 περατώθηκε επιτυχώς η αναθεώρηση ορισμένων εξ αυτών.

Η ερμηνεία δε αυτή αφαιρεί το πιο σημαντικό όπλο από τους υποστηρίζοντες την ανάγκη για αναθεώρηση όλου του άρθρου 110 Σ, ώστε και η παράγρ. 6 να αναδιατυπωθεί κατά τον τρόπο που ερμηνευτικά έχω ήδη υποδείξει. Όπως δε τονίζεται «οι κανόνες της λογικής αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης, ώστε δεν πρέπει να παραβιάζονται κατά την εφαρμογή του δικαίου» (Pescatore, Introduction à la science du droit, 1960, σελ. 359-360). Άλλωστε, το δίκαιο πρέπει να ερμηνεύεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται η σύμπλευσή του με τις ανάγκες της κοινωνίας, όπως δέχεται και ο «νομικός ρεαλισμός».

Δεν πρέπει λοιπόν να χάσουμε την αισιοδοξία μας ότι προσεχώς θα ενταχθούν στην έννομη τάξη νέοι θεσμοί που θα συμβάλουν στην πρόοδο, την ευταξία και την ανάπτυξη της χώρας από το ηθελημένο τέλμα που βρίσκεται τώρα. Το rendez-vous λοιπόν και με το άρθρο 16 Σ δεν θα αργήσει, σε πείσμα της κυβερνητικής ιδεοληψίας και συντήρησης που σύντομα εκπνέει.

Πηγή: «Παραπολιτικά», 4/5/2019

Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας

Νίκου Παπασπύρου, Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Στις 8 Ιουνίου 2005, οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κατέθεσαν πρόταση δυσπιστίας κατά του τότε υπουργού Οικονομίας Γ. Αλογοσκούφη. Ο τότε πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής ζήτησε την μετατροπή σε πρόταση εμπιστοσύνης προς την Κυβέρνηση, με τη σκέψη ότι η οικονομία δεν είναι υπόθεση ενός προσώπου.

Οι χθεσινές δηλώσεις του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης και του Πρωθυπουργού μας προετοιμάζουν για επανάληψη του σκηνικού στις αρχές Μαΐου. Οι βουλευτές της Ν.Δ. θα καταθέσουν πρόταση δυσπιστίας κατά συγκεκριμένου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Αντισυνταγματικός ο διορισμός της ηγεσίας δικαστηρίων», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Σύνταγμα και συνθήκες του πολιτεύματος», Σπύρος Βλαχόπουλος
- «Ο νόμος Καστανίδη και ο διορισμός με Π.Δ. «όπως νόμος ορίζει»», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Γιατί ο κ. Παυλόπουλος οφείλει να πει «όχι» και μετά τις 30 Ιουνίου», Νίκος Αλιβιζάτος,
- «Ο δικαστής απέναντι στον κρατικό προϋπολογισμό», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ιδιωτική ζωή και δημόσια εικόνα των πολιτικών», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι εξουσίες του Προέδρου μετά τη συνταγματική αναθεώρηση», Σπύρος Βλαχόπουλος, Γιάννης Τασόπουλος
- «Η εκλογική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρίες», Δημήτριος Νικόλσκυ
- «Σχέση πρότασης μομφής και ψήφου εμπιστοσύνης», Πέτρος Παραράς
- «Το δις εξαμαρτείν...», Θάνος Παπαϊωάννου
- «Άμεση αναθεώρηση για ανάπτυξη», Πέτρος Παραράς
- «Μεταξύ εμπιστοσύνης και δυσπιστίας», Νίκου Παπασπύρου

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- EU Enforcement Atlas

Υπουργού και ο Πρωθυπουργός θα ζητήσει την παροχή ψήφου εμπιστοσύνης στην Κυβέρνηση. Σε αυτήν την περίπτωση, η Κυβέρνηση πρέπει να υποστηριχθεί με τη θετική ψήφο της απόλυτης πλειοψηφίας των παρόντων βουλευτών (η οποία ωστόσο δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 120 βουλευτές).

Στην πρόταση δυσπιστίας, η Βουλή διακόπτει τις εργασίες για δύο ημέρες εκτός αν η Κυβέρνηση ζητήσει άμεση έναρξη της συζήτησης. Εάν ωστόσο ο Πρωθυπουργός ζητήσει πάραυτα την ψήφο εμπιστοσύνης της Βουλής, η συζήτηση αρχίζει μετά από δύο ημέρες, ενώ δεν προβλέπεται υποχρεωτική διακοπή εργασιών. Εδώ νομίζουμε υπάρχει ανάγκη ερμηνείας, ειδικά για την περίπτωση που έχουν υποβληθεί και οι δύο προτάσεις. Η διάταξη για το διήμερο στην πρόταση εμπιστοσύνης έχει τεθεί προφανώς για να μην αιφνιδιάζεται η αντιπολίτευση. Επομένως νομίζουμε ότι μπορεί να συμφωνηθεί να συντημηθεί η προθεσμία. Αντίστοιχος προβληματισμός γεννάται και σχετικά με τη διακοπή των εργασιών, η οποία προβλέπεται μόνο στην πρόταση δυσπιστίας. Εάν τηρηθεί η προθεσμία του διημέρου, ορθότερο είναι να συμφωνηθεί συναινετικά εάν θα διακοπούν ή όχι οι εργασίες του σώματος.

Τίθεται βέβαια ένα ερώτημα: Η πρόταση δυσπιστίας «περιλαμβάνει σαφώς τα θέματα για τα οποία θα διεξαχθεί η συζήτηση» (142 παρ. 1 ΚτΒ). Μπορεί επομένως η Κυβέρνηση να αλλάξει την κοινοβουλευτική ατζέντα εάν η πρόταση αφορά σε συγκεκριμένο Υπουργό και σε συγκεκριμένα θέματα; Το προηγούμενο του 2005 απαντά καταφατικά, με την αυτονόητη διευκρίνιση ότι η Κυβέρνηση αναλαμβάνει το πολιτικό βάρος συναίρεσης της πολιτικής του Υπουργού με τη γενική πολιτική της Κυβερνήσεως.

Αυτή η παρατήρηση φωτίζει νομίζουμε και την πολιτική λειτουργία των κινήσεων αμφότερων των μερών τη δεδομένη στιγμή. Η συζήτηση θα εγκαινιάσει την προεκλογική περίοδο. Το αποτέλεσμα θα είναι η πολιτικοποίηση της συγκυρίας και ενδεχομένως η διαμόρφωση κλίματος πόλωσης. Παράλληλα, αφού η πρόταση δυσπιστίας θα έχει ματαιωθεί, η αντιπολίτευση θα διατηρήσει τη δυνατότητα να υποβάλει και νέα πρόταση δυσπιστίας πριν τη λήξη της βουλευτικής περιόδου.

Πηγή: «Τα Νέα», 24/4/2019

Προγράμματα

- EU Enforcement Atlas

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, σε συνεργασία με τη Διεθνή Ένωση Δικαστικών Επιμελητών και Δικαστικών Λειτουργών, έλαβε συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υλοποίηση του έργου «EU Enforcement Atlas».

Στόχος του έργου είναι να καλύψει το υφιστάμενο κενό ενημέρωσης σχετικά με τις διαδικασίες, τους όρους, τις αρμοδιότητες, το κόστος και τον τρόπο εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- «Τα όρια του δικαστικού ελέγχου και η δημοσιονομική πολιτική»

σκοπό αυτό (α) θα συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία, τις διαδικασίες, το κόστος και τους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων στα 28 κράτη μέλη, (β) οι πληροφορίες θα καταγραφούν και θα παρουσιαστούν με τρόπο φιλικό προς τον χρήστη και ευρέως προσβάσιμο, (γ) θα αναρτηθούν σε ειδικό ιστότοπο που θα ενσωματωθεί στο EU Judicial Atlas και (δ) θα διαδοθούν μέσα από δράσεις ευαισθητοποίησης, όπως στρογγυλή τράπεζα για το μέλλον της εκτέλεσης απαιτήσεων, διαδικτυακή ενημερωτική εκστρατεία μέσω των κοινωνικών μέσων δικτύωσης και τα δίκτυα των εθνικών συλλόγων και επιμελητηρίων.

Οι δράσεις αφορούν ιδιαίτερα τη Διεθνή Ένωση Δικαστικών Επιμελητών και Δικαστικών Λειτουργών, τα εθνικά επιμελητήρια και τις ενώσεις δικαστικών λειτουργών στα 28 κράτη μέλη, τα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τους νομικούς επαγγελματίες και τις αντίστοιχες αρχές, καθώς και πολίτες και επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η υλοποίηση του έργου ξεκίνησε την 3η Ιουνίου 2019 και θα διαρκέσει 24 μήνες.

Εκδηλώσεις

- «Τα όρια του δικαστικού ελέγχου και η δημοσιονομική πολιτική»

14 Μαΐου 2019, Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση που διοργάνωσε το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου στην Αθήνα με θέμα «Τα όρια του δικαστικού ελέγχου και η δημοσιονομική πολιτική», την Τρίτη 14 Μαΐου 2019, στην αίθουσα «Β. Οικονομίδα» του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Οι προσκεκλημένοι ομιλητές, Ανώτατοι Δικαστές και Καθηγητές Πανεπιστημίου, αναφέρθηκαν στα όρια του δικαστικού ελέγχου ζητημάτων συνταγματικότητας που επηρεάζουν ή και ανατρέπουν τους δημοσιονομικούς στόχους. Αφορμή η απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας που, σύμφωνα με τις διαρροές, έκρινε κατά πλειοψηφία συνταγματική την νομοθετική κατάργηση του δώρου Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδειάς των δημοσίων υπαλλήλων.

Ομιλητές

Ιωάννης Σαρμάς, Αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Γιώργος Δελλής, Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών

Σταυρούλα Κτιστάκη, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου, Πάρεδρος ΣτΕ

Στέλιος Κουτνατζής, Λέκτορας Νομικής Πανεπιστημίου Θράκης

Απόστολος Βλαχογιάννης, Διδάκτωρ Συνταγματικού Δικαίου

Βασιλική Χρήστου, Διδάκτωρ Συνταγματικού Δικαίου

Τη συζήτηση συντόνισε ο Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου, Πρόεδρος του Ιδρύματος Τσάτσου

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- «Τα όρια του δικαστικού ελέγχου και η δημοσιονομική πολιτική»

Στην ιστοσελίδα SyntagmaWatch.gr, μπορείτε να διαβάσετε συνοπτικά τις απόψεις ορισμένων εκ των ομιλητών, ενώ στη [βιντεοθήκη](#) της ιστοσελίδας του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, μπορείτε να βρείτε αναρτημένο το βίντεο της εκδήλωσης.